

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Deželne volitve na Goriškem.

Iz Gorice 11. oktobra. [Izv. dop.]

Čas trgatve, vesel čas, kedar in koder je letina dobra: a pri nas so letos skoro edini Brici in še ti le skoraj po zavetnih legah, tako srečni, da smejo klobuk na strani nositi vsi drugi posestniki vinorejskih krajev ga pritiskajo nevoljni na čelo. Goriška okolica razun Brd, Vipavska stran in Kanalski okraj so letos hudo tepeni; pri vsem tem pa se davki in takse in enaka dajila ostro terjajo.

Ni čuda tedaj, da ljudstvo otrpne, da se malo zanima za važne javne zadeve — da ga niti bodoče volitve deželnih poslancev ne morejo nič kaj probuditi. Razen interesovanih oseb in nekaterih rodoljubov v središču se skoro nihče za nje ne briga. Komisarji okrajnih glavarstev so se uže razšli po občinah k volitvam izbornikov. — A ljudstvo nij v občeh niti ugibati začelo koga bi in koga ne bi volilo. Pri nas v Gorici je se ve da, uže nekoliko drugače. Odbor Sloge se uže menda giblje, pa tudi kandidatje in njihovi privržniki in nasprotniki stikajo glave skupaj ter sklepajo in zametajo, računijo o glasovih in prečrtavajo zopet svoje račune, kakor je to pri takih prilikah navada. Kandidatov smo slišali uže mogo imenovati, veliko več nego potrebujemo poslancev, mej njimi dobro in sumljivo glaseča imena svobodnjakov in veteranjakov — a imen takih mož, kateri bi se po svojem značaju, pogumu in po svojej sposobnosti tako odlikovali, da bi jih smeli z nekako navdušenostjo ali vsaj s ponosom za poslance priporočati — takih nam manjka na Goriškem kaj bi tajili?

Upajmo vendar, da si izbere „Sloga“ najboljše in da jih tudi zdrav razum naših

volilcev kot take sprejme in sè svojim zaupanjem počasti.

Z visoko politiko se tako ne sme vkvarjati naš zborček; bog, da bi mogel svoje domače stvari dobro vrediti in kaj prav uspešnega dognati na korist našemu ljudskemu šolstvu, zelo zaostalemu kmetijstvu, našim pešajočim obrtnijam, — da bi se ljudstvo više pomaknilo v omiki pa si tudi svoje materijalno stanje zboljšalo. Če tedaj ne moremo izvoliti odličnjakov, skrbimo vsaj, da spravimo take može v zbor, katerim srce gorko bije za narod in deželo, in katerim o pravem času tudi dobre volje in poguma ne manjka, da si z besedo in dejanjem prizadevajo za blagor dežele.

Na italijanski strani ne bo menda posebnih sprememb mej poslanci, večinoma utegnejo sedanjí ostati. Pod roko neka stranka hudo agituje, da bi sedanjí glavarjev namestnik dr. Pajer na suhem ostal, a teško se ji posreči, ker se italijansko veliko posestvo vendar močno naslanja na Pajerjeve odlične zmožnosti; tudi deželni odbornik dr. Deperris nij brez nasprotnikov; gotovo je, da ga trgovska zbornica, kder je bil dosedaj vedno izvoljen, letos popusti, in da se bode moral svojih rojakov v Korminu ali pa Goriških liberalcev v Gorici poprijeti — ali zmaga, to je drugo vprašanje. V Gorici bo zanesljivo izvoljen sedanjí deželni glavar grof Coronini, za drugega kandidata se utegnejo pa liberalci in konservativci cukati. Če postavi konservativna stranka grofa Viljema Pace-a poprejšnjega dež. glavarja, za kandidata, kakor smo slišali, po tem je kaj verjetno, da bode zmaga na njeni strani.

V Furlaniji, slišimo, odločno odbija kandidaturo jako marljiv in posebno v finančnih

zadevah odličen poslanec Candussi. Namesto njega — če bo hotel — vtegne izvoljen biti dr. Albert Levi, veleposestnik, kojega krasni vinogradi in sploh izgledna kmetija v Villanovi slovijo uže čez deželne meje. Pri c. kr. kmetijskem društvu imel je do zdaj vselej veliko besedo in imel jo bo, posebno glede kmetijske šole tudi v deželnem zboru. Za to bi bilo od slovenske strani tudi prav, da bi poslali v zbor vsaj enega moža, kateri bi znal in hotel zagovarjati naše stališče glede tega važnega zavoda. Kmetijske razmere slovenskega dela naše dežele nijso enake onim italijanskega dela in za to so tudi potrebe različne. Če zahtevajo Furlanije hlapčevsko šolo in ob enem viši kmetijski tečaj, potrebujemo in terjamo goriški Slovenci samo eno nižjo kmetijsko šolo, v katerej bo primerno razvrščen in združen teoretični in praktični poduk, učbe in vaje, da se nam odgoje razumni posestniki; s kratka, mi ne maramo nič drugega, nego da se slovenski oddelek kmetijske šole preustroji po izgledu mnogih družih avstrijskih kmetijskih šol in ne po kopitu italijanskih, katere utegnejo ugajati potrebam onih dežel in krajev, za katere so ustanovljene, a nikdar ne našim. Čas bi bil zares, skrajni čas, da bi se ta zavod po osemletnih skušnjah končno — pa povoljno uravnal.

Jugoslovansko bojišče.

Srbija turškega premirja na šest mesecev ne bode sprejela. Ona neče odreči se koristim, katere jej more zimsko vojevanje prinesiti, a Turkom more škoditi. Šest tednov bi Srbija uže premirje sprejela, ne pa šest mesecev! Kakor kmet, ki Boga za dež prosi, nij vesel, če ga cela ploha pride,

Listek.

Pavla.

(Poslovenil F. H. Radoljski.)

III.

(Dalje.)

„Tvoj Adonis res angelju enako poje,“ šepče Albin Pavli na uho. „Še zdaj sem ves ginjen.“

„Kritikovati je lahko,“ odgovori Pavla ter ga neprijetno pogleda, „in . . .“

„In umetnost teška, hočeš pristaviti. Da umetnost petja je čestilcu tvojemu še neodkrit problem,“ pravi Albin, smijoč še, a na tak način, da bi Pavla najraje plakala, ko se spomni, kako smešno patetično Alfred poje.

„Nikar ne plaka, moja mala Pavlica, draži jo Albin, „vsak tič poje, kakor mu je kljun rasen, in . . .“

„In ti kakor je tebi,“ zavrne ga Pavla burno. „Tvoj kljun je najprijetnejši od vseh to dobro vem,“ še jezno pristavi in zapusti bratranca.

„Vrag moral bi mi nasprotovati, da bi denes tega prismojenca ne prekosal,“ misli si Albin in se vsede k glasoviru.

Gostje so se v družinskej sobi glasno pomenkovali; a ko je Albin prve akorde na glasoviru vbral in jel z melodičnim glasom k spremljevanju glasovira peti, postalo je mahom vse tiho. Pazno je poslušala Pavla petje; a častnik si je brke vihal in malomarno o „premalej izurjenosti“ itd. mrmral, česar pak Pavla nij slišala, tako zamaknjena je bila v Albinovo petje.

Ko Albin neha peti, poslovi se častnik od gostov, akopram ga je gospa Linkova prosila, naj še ostane. A častnik se oprusti s tem, da je uže drugam povabljen, in ne sme izostati.

IV.

Častnik Alfred Strle koraka počasi iz hiše colnega oskrbnika na trg, kjer je teta njegova, žena umrlega polkovnika Dona stanovala. Mej potjo misli:

„Pavlinino premoženje znaša brez one vile v Alvikenji 60 tisoč tolarjev. Prav za prav to nij veliko premoženje, a žalibog, večjega si ne upam priženiti. Linkovi so baš dolgočasni in dekle se strašno nemestno obnaša; a nij tolicege pomena, ker se bom, ko bodo moji dolgovi poplačani, stalno na deželi naselil. Stvar je dokončana; torej moram uže denes Juliko pustiti; kaj hočem z 15 tisoč goldinarjev pričeti, ko sem pak čez 10 tisoč dolžan?“

Častnik vzdihne.

„Prav žal mi je, Julika je plemenitega rodu, prav ljubezniva deklica in jo v resnici ljubim.“

Zopet častnik vzdihne.

da mu povodenj naredi, tako i Turki toliko preveč premirja ponujajo, da ga nihče neče.

Iz Niša se poroča, da so Srbi v dolini Sveti Nikola Turke iznenada napali in jim prevažno pozicijo vzeli.

Iz Belgrada se piše 9. t. m. „Pol. Corr.“: Bojazen, da bi turške vojske v najkrajšem času do glavnega mesta prodrle, izkazala se je kot celo neveljavna. Narodna vojska (milica) se je privadila orožja in se zdaj dobro postavlja najboljšim turškim vojskam. Vojni minister je s svojim organizatornim talentom in s svojo nepresegljivo delavnostjo vojsko tako oskrbel, da more čez zimo vojevati. Ruski dohodi prostovoljcev so Srbom jako krepkih in rabljivih elementov priveli in Černjajev bode kmalu v stanu na prostem polji bitve biti z večjim vspehom nego dozdaj.

Iz Bosne se poroča, da je francoski generalni konzul Devienne to deželo prepotoval in našel, kakor svojej vladi poroča, da vstane ne vlada povsod, temuč je, kar se prostora tiče, močno omejen. Ali sicer je po njegovem videnju položaj bosenskega prebivalstva vseh ver tak, da je treba velicih naredeb, da se Bosna reši od popolnega propada.

Iz Knina se poroča, da je polkovnik Despotović vzel turško vas Ruško blato pri Livnu in tvrdnjavico Liskani razdejal, mnogo Turkov ubil in streliva naplenil.

Iz ruske Odeše se piše, da je te dni, ko je 300 donskih kozakov odpotovalo v Srbijo v boj proti Turkom, prišlo do velicih demonstracij za Jugoslovane. Celo mesto je bilo na nogah. Pela se je carska pesen in ginljivo je jemalo ljudstvo slovo od vojakov, katerim je želelo „srečen pot in velika dela!“ — Milijonarji v Odesi so sklenili cel regiment infanterije skupaj spraviti in na svoje stroške v Srbijo poslati, zraven tega pa še srbskemu vojnemu ministru večjo svoto denarja poslati. Upa se, da bode regiment kmalu sestavljen.

Vladna „Pol. Corr.“ ima iz Belgrada dopis, ki pravi, da bode Lešjanin bržkone začel ofenzivo proti Osman-paši. Mesto Zaječar, kakor poročajo gotove vesti, ima posadke samo 4 bataljone nizamov. Glavna sila je odšla bržkone čez Knjaževac v moravsko dolino. Srbska avantgarda, obstoječa iz braničevske brigade pa tretjega belgradskega bataljona z majheno baterijo, je začela proti

Zaječaru pomikati se. Vsak bataljon ima zdaj dvoje poveljnikov, enega Srba pa enega Rusa. Prave pravcate ukaze pa daje ruski poveljnik. — „Jataganska legija“ vojvode Maše Verbice se je v zadnjih bojih v moravске dolini posebno odlikovala. Razgnala je štiri turške bataljone in uplenila prapor. General Černjajev je zaradi tega 70 medalij za hrabrost razdelil mej legionarje in poslal 60 dukatov najhrabrejšim Črnogorcem. Ob enem je pa v dnevnem ukazu razglasil, da dobode vsakdo, kdor zanaprej vpleni turško zastavo ali top, 50 dukatov. — Ruski dobrovoljci še vedno dohajajo. Delajo se zdaj kadri za 10 ruskih bataljonov. — Nek bogat Kalmuk, Arkard Čubanov, je poslal v Srbijo 80 konj. To je tem bolj čudno, ker so Kalmuki muhamedani.

Černjajev ne mara premirja; a tudi vlada misli na zimsko vojsko, ko bi se velesilam ne posrečilo doseči zaželenega vspeha. Rusi pri srbski armadi pa pravijo, da prolivajo krv le za popolno osvobojenje Srbije. Pravijo, da je Černjajev sam tega mnenja.

Iz Ruščuka se 5. oktobra poroča, da so v Mačinu, malem mestu ob Donavi, mohamedani pomorili pet kristijanov in enega juda. — Ob Donavi bo turška vlada naredila pobrežne baterije. Iz Arabije pride 14 bataljonov vojakov, ki jih bo vlada naselila po donavskih mejnih mestih.

Notranja slabost Turčije.

Kako nezmožna je Turčija, da bi reforme v šestih mesecih ponujanega premirja, ali kedaj sploh izvela, to je jasno iz sledečega dopisa iz Pere v turkoljubno „A. Allg. Ztg.“:

„Ne da bi bilo treba pogledati v skrivnost posvetovanj in obravnavanj, zadostuje uže pogled tega kar se okolo nas godi, da se človek prepriča, da vlada nij kos resnemu položju. Posvetovanja brez vspeha, obravnavanja, ne da bi se vedelo, o čem, omahovanja mej energičnim nadaljevanjem vojske, ne da bi se imela sredstva za to, in primirje, ki nij primirje in ki se brez velikih ceremonij prelomi; z eno besedo, samo polovičarski čini, ki se še čini zvati ne mogó. Turška vlada se pritožuje, da njeni nasprotniki vojski dajó religiozen značaj, toda njeno lastno vojaštvo, od generalisima doli do zadnjega komis-prostaka smatrajo vojsko za versko vojsko in turško časnikarstvo jej tudi ne daje drugega značaja. Kako bi tudi potem moglo inace biti, do-

kler-religiozni nazori notri v najmanjše pravne oddelke segajo?

Naj nesrečnejša misel pa je sigurno misel o narodnem zastopu, ki se je zdaj na površje zvelkla. Umrlí veliki vezir Ali-paša v svojej spomenici nij hotel ničesa vedeti o polovičarstvu in je priporočal popolno fuzijo različnih vernikov s pomočjo splošnih učilnic in s podeljenjem državnih služb brez obzira na versko izpoznanje. Sultan Murad V. je v svojej proklamaciji obznanjeval narodno zastopstvo kar naravnost, brez opazek. Njegov naslednik Abdul Hamid drugi tega imena, pa je zaklavziral to obljubo uže z omenjenjem šer-i-šerifa (izlamitske temeljne postave), in protiprojekt vladin na sultanove ponudbe gre še dalje, ker zahteva, da se volitev zastopnikov v provincijah tako vrši, da bode število muzulmanov za petinko večji od onega kristijanov. In s takimi naredbami se hoče verski fanatizem potlačiti! Tega še diplomacija ne bode verjela, akopram je ona zadosta skromna v svojih zahtevanjih.“

Turčija niti ne more svojih lastnih podanikov brzdati. Nemška vlada je zopet morala v Solun, kjer so nedavno konzule masakrirali, poslati pancersko fregato „Friedrich-Karl.“ Prišle so namreč zopet iz omenjenega mesta vesti, da Turki koljejo kristijane. Tako se je samo na posestvu Angleža Abota zgodilo pet umorov. Ravno tako so zaklali turški krvoloki mej obedom nekega družega kristijanskega posestnika sè soprogo vred. Poleg tega pa še plenijo po hišah, a uradi nemogo ali pa nečejo mirnih ljudij varovati, pa zločince kaznovati. In tako državo, ki je na sramoto 19. stoletju, hočejo naši nemškutarji in dunajski čifuti na škodo in pogin čilega Slovanstva pogina obvarovati?! Edina tolažba nam je, da tega ne morejo, kajti Turčija je uže zapala zgodovini!

Meransko grozdje.

Pod tem naslovom piše dunajsk list „N. W. T.“:

Kar se tiče rusko-italijanske prijateljske razmere, nij to nič nenavadnega. Uže to je moralo sum vzbuditi, da je levica tako goreče težila po tem, da se vojaško oroženje raztegne. Tudi se je uže pred meseci javljalo, da je Italija pripravljena v iztoku intervenirati, in gotovo je bilo, da si obeta nekaj

„Vražji polom bo sedaj, misli si častnik dalje, ko zapazi hišo, kjer je vdova bivala. S tretjim vzdihljejem odpre duri, in stopa rahlo po stopnicah.

V malej, po starej šegi opravljenej, a tako snažnej sobi, da bi človek mislil, ves prah je pred durmi očaran, in ne more notri, sedelo je na zofi mlado dekle, pred njo je stala na malej mizici luč.

Mlada gospodična, napravljena v svilnato krilo, imela je obleko prav do vratu zapeto. Bel in gladek ovratnik skrival je še oni del snežnobelega vratu, kojega nij mogla obleka. Vsa oprava svedočila je nedolžnost, a majestečička hoja delala jo je nekako osorno in ostro.

Ko se odpro vrata, stresne se nekako, in vzdigne glavo. Bila je lepa. Obraz njen spominjal bi nas podob mladih dam srednjega veka, koje se še sem in tja v cerkvah ali pak starih gradovih nahajajo.

„Dober večer, Alfred,“ pozdravi častnika

s čarobnim smehljamem, podavša mu roko. „Pozno si se oglasil,“ še prijazno pristavi.

Alfred jej poljubi roko in pravi, da mu nij bilo mogoče prej priti, ker nij imel časa.

„Nij li doma tete?“ vpraša potem.

„Ne, šla je k mojemu bratu, a vrne se kmalo. Vsaj ostaneš zvečer pri nas?“

„Da, ljuba Julika,“ odgovori častnik ter razmišljen okoli sebe gleda.

Nekoliko časa govorita o navadnih rečeh, a koncem pak reče Alfred na kratko:

„Ljuba Julika! moj prihod nocoj ima poseben namen; bila si mi vedno moja najdražja mladostna prijateljica in zato mi je dolžnost odkritosrčno s teboj govoriti; ko bode moja izpoved dokončana, upati mi bo le, da se me usmiliš in odpustiš.“

„Hudo si se moral pregrešiti,“ odgovori Julika milo smehljaje se,

„Da, bati se mi je,“ vzdihne Alfred. Proti volji vrinila se mu je misel, kako hudobno je ravnal z Juliko svojo sestričino, in

prijateljico uže od mladosti; kajti še potem, ko je bil Pavline ljubezni gotov, je z Juliko o bodočnosti in njini ljubezni govoril. Uže ko je bil Alfred še le kadet, bila je staršev najljubša misel, da bi se Alfred in Julika pozneje zaročila. Ker je pak imela ona premalo imetka, in po očetovej in materinej smrti nij znašalo čez 15 tisoč tolarjev se tudi nijsta še očitno zaročila. Marveč je žena umrlega polkovnika sklenila, še nekoliko let čakati, nego da bo svet izvedel, kaj namerava z Juliko in Alfredom. Mej tem časom hotela je pak na kmetih kupiti hišico, dosta veliko in pripravno za mlada poročenca. Sicer je pak imela Juliko in Alfreda še za premlada ter je hotela času prepustiti naj ta razsodi, bo-li Alfredova ljubezen stanovitna ali ne.

Bila je to pametna žena, se nij nikdar prehitela in posebno je znala varovati hišne skrivnosti.

Zato tudi nij dovolila, da bi se zaročila, kajsi naj bi se potem razdrlo, vleklo bi jih

ozemlja v iztoku, da razprostre svoje gospodarstvo i čez srednje morje. A videti se je tudi dalo, da Avstrija svoje naravne misije v iztoku ne misli kar tako-le meni nič tebi nič prepustiti Italiji. Vendar pa je Avstrija dajala takove dokaze nesebičnosti in miroljubivosti, da nij bilo nobenej državi treba biti ljubosumnej. Ko se je iztočno pitanje čezdalje bolj zamotavalo, množile so se demonstracije v italijanskih Tirolah, v Trentinu. Časniki so omenjali, kar je bilo gledé tega najvažnejšega, a razlagati natančneje demonstrativnih dogodkov nijso mogli, ker je Avstrija še vedno dosta močna, da sme počakati provokacije takega sovražnika, ker izguba časa tukaj nij nevarna, in se lahko čaka, da nenaravno poželenje doseže svojo najvišjo stopinjo. In to se je tudi zgodilo. Italija hoče dežele gori do visokega Brennerja, ona hoče južno Tirolsko v najširšem pomenu besede, in ko bi prišlo do vojske mej Avstrijo in Rusijo, naj bi rusko-italijansko prijateljstvo imelo to podlago. Prijazna Italija je pripravljena z macchiavellistično politiko poriniti Avstriji meč v hrbtanec, in Rusija Garibaldijevega programa ne zametuje, samo da izvede oporoko Petra Vélikega. . .

Avstrija je uprav mladej italijanskej državi dajala dokaze velike spravedljivosti; a plemenito mišljenje se slabo plačuje. Upati hočemo, da italijanski petelin ne bo v škodo hodil avstrijskemu orlu, in da si bodo v Rimu še o pravem času misel na Trentin izbili iz glave. Meransko grozdje visoko visi. Italija pak je še mlado stvarjenje, in nespametno dela, ako svoj obstanek izpostavlja tako od višni preskušnji. Sebičnost se večkrat kaznuje. Lombardske pokrajine so svedoki slavnihih bitek, naše junaške hrabrosti. Nadejamo se, da naši armadi ne bo treba iznova nesti orožje v lombardsko raván.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. oktobra.

Ministri Lasser, Glaser in Chlumecky so se iz Pešte vrnili na Dunaj, kamor je tudi Auersperg prišel. 12. t. m. zjutraj so imeli ministersko posvetovanje, v katerem bodo poročali si in končno sklenili o tem kako so se z ogerskimi kolegi pobotali glede nagodbe.

V **Olomucu** so pri volitvi v občinski zastop zmagali, kakor „Presse“ poroča, nemški liberalci.

Vnanje države.

Od **srbskega** kneza Milana so nekatere

vse mesto skozi zobe, in to bi bilo njej nestrpnó.

Po tem kratkem pojasnilu vrnimo se zopet k Alfredu in Juliki.

„Govori torej,“ reče ta, „kolikor bolj si grešil, toliko večja mi je zasluga, ko ti odpustim.“

„Ali bi mi res odpustila, naj bi karkoli zakrivil?“ vpraša Alfred in povesi oči. Nij bil zmožen krivde svoje izreči, a vendar je moral hiteti, da se izpove, ko pride teta domov.

„Da odpuščam ti, če si se prav hudo pregrešil. Le nečastni in malovredni čini se mi studijo, in tem ne prizanesem; a enacega nijsi storil, preverjena sem. Oj, Alfred, lahko je odpustiti, če še tolikanj ljubi, ko jaz tebe.“

Te besede bile so tako srčne in gorke, da Alfred nij mogel več strpeti.

„Dobro, Julika, bodi mi milostna,“ pravi častnik. „Ti in teta mislili ste, da ne pora-

vlade silile, naj javno prekliče in za neveljavno proglasi proklamacijo svoje osebe za kralja; ali on je rekel, da tega ne more storiti.“

O **ruskem carji** gre po novinah zopet govornica, da misli odstopiti. Zato je carjeviča naslednika poklical v Livadijo, da se udeleži familijskega sveta zaradi tega koraka. Zlasti če do vojne pride, bi car odstopil in vladanje sinu prepustil, kateri „bode nosil — kakor pišejo nemški sovražni listi — nasledke svojega ultraslovenskega vedenja.“

Iz **Carigrada** se telegrafira 12. t. m. v „Agence Havas“: Uveti (pogoji) premirja, katere je turška vlada dovolila 10. t. m. na šest mesecev so se drug dan objavili evropskim vladam s posebno spomenico. Turčija toliko zahteva, kar Srbija ne more nikoli dovoliti, mej drugim tudi odpravljenje ruskih prostovoljcev in odpuščenje srbske narodne vojske. — Sodi se, da je turško „premirje“ zopet angleškemu vplivu pripisati. Ali Angleži se bodo tudi zdaj opekli.

Grški kralj še vedno ne more domov spraviti se. Zdaj je prišel v Baden-Baden, kjer je bil od nemškega cesarja in ruskega poslanika prijazno sprejet.

Iz **Rima** se piše, da je avstrijska vlada italijansko vprašala zaradi znanih člankov o odtrganji avstrijskih provincij. Italijanska vlada je rekla, da nij odgovorna za časnike in ne složna z njimi.

Grof **Arnim**, Bismarkova žrtva, obsojen je pri komornem sodišči v Berlinu zaradi izdaje dežele, razžaljenja nemškega cesarja in Bismarka na pet let zapora (zuchthaus). Sedel se ve da ne bode, ker je uže prej nemško zemljo popustil.

Dopisi.

Iz **Celovca** 10. oktobra. [Izv. dop.]

Preteklo saboto je imelo naše slovensko socialno društvo čitalnica občni zbor. Iz poročila bivšega tajnika in blagajnika smo posneli precej ugodno stanje in zasvetil nam je veseli up, da bode naša čitalnica, ki je pri nas iz premnogih obziróv bolj nego kder si bodi živo potrebna, zopet razcvetela in se ob zimski sesiji oživila. Pri volitvi odbora se je občni zbor jednoglasno izrekal za sedanjega predsednika, vele delavnega g. J. V. S u p a n a, ki nam je po eneržiji svoji, po ljubavi svojej do društva porok dovolj, da se čitalnica vkljub premnogim njenim nasprotnikom, zopetno okrepi; tudi odborniki novi, č. gg. B., H., Š. in R. hočejo svojo častno nalogo vestno izpolniti in marljivo gibanje se hoče zopet povrniti v naše društvo. Domorodci, ki še nijso udje, naj blagovolijo v očigled potrebitosti društvenega obstanka s svojim pristopom in udeležbo pospešiti razvoj in napredek društveni! Naj tudi

bim več nego mi moji prihodki dopuščajo, je-li?“ Alfred še nij bil v takej zadregi; Julikine besede: „nečastni čini se mi studijo,“ donele so mu vedno v ušesih.

„Preverjena sem, da najine bodočnosti nijsi pozabil.“

Vsaka Julikina beseda spekla ga je kot razbeljeno železo v srce.

„Priznati moram, da nijsem vedno na to mislil. Zapeljivce sem ubogal, enako svojim tovarišem sladnosti življenja vžival in — —“

„In na strani malovrednih stvarij mene pozabil?“ vpraša Julika, a bolj žalostno nego ostro.

„Ne, Julika, ne! a človek sem in nijsem mogel puščavniku enako živeti. Oj! še spada človek v oni krog, kjer je vse ničevó in navidezno, in če ima znano ime, potem čuti še le revščino, in nezadolžen ostati je nemožno.“

(Dalje prih.)

oni č. gg., kojim pri prilikah kaj lepo odmeva beseda: „vzajemnost, sloga“ ne drže se više starega, slabega principa pasivnosti — temveč naj bodo pravi izgledi, kako se ima sloga izvršiti. Ne vse na papirju, ne vse v govoru — temuč tudi v djanji! —

Tudi na Gorotanskem imamo nekaj dni prav lepo in krasno vreme in sneg, ki je uže slemená naših častnih gora pobelil, je zopet izginil — a izginil je ž njim ob enem up na dobro letino.

Obrežje vrbskega jezera je sedaj od strane tujih gostov zapuščeno; slabo vreme preteklega meseca je marsikatero družino primoralo, da je prej zapustila romantičen stan v Porečji, Krivej verbi, Verbi — a mesec oktober je tako redno krasen, da nehote dan za dnevom veliko množico mestjanov k jezeru zvabi. Preteklo nedeljo, 8. oktobra je bilo vse živo okoli in po jezeru in mnogo gospodov in gospej se je celo kopalo v prijaznih valovih jezera. Kaj izredna prikazen sredi — oktobra! Reči moremo, da gotovo nij nijednega jezera v planinskih krajih, v kojem bi se človek mogel v tem času okrepevalno kopati — a vreme samo na sebi je velicega vpliva!

Iz **Trsta** 11. okt. [Izv. dop.] Pri denašnej volitvi trgovinske zbornice je bil Teuschel od 24 volilcev z 21 glasovi zopet za državnega poslanca izvoljeu.

Denes zjutraj ob 4 uri je skočil rekrut domačega polka skozi okno in si je noge zlomil, ter čeljust in neke druge kosti tako zdrobil, da bode teško še živel.

Vs'ed nameravane rusko-laške aliance je tukajšnji skrivni akcijski komitet ves vesel ter na skrivnem močno dela, kar se vidi na obrazih naših lahonov.

Naj bi vendar neki krogi jedenkrat oči odprli in Slovencem, Avstriji zvestnim, bolj pravični bili. Kako je dosedaj postopalo se z nami, kako z Lahi! Volilne liste so od tržaških Lahov tako sestavljene, da manjka tretjina slovenskih okoličanov v njej.

Iz **Iogaškega okraja** 12. okt.

[Izv. dop.] (Dva kontrasta). V Idriji so uže skoro novo šolsko poslopje dozidali. Nova šola bode Idriji to, kar Ljubljani nova realka. Kakor ta preseza po svojej velikosti in po vsej opravi vse ljubljanske hiše, tako tudi vse hiše v Idriji nova šola, ki bode baje okoli 200.000 gld. stala. Kolikošen denar je to za Idrijo, razvidi se iz tega, da se 200 hiš prav v Idriji prav lahko za ta denar kupi. Kaj bode vse v tem novem poslopji? One, samo 9 ali 10 razredov ljudske šole bodo v njem pospravljene. Še za učitelje ne bode stanovanj v njem. Šolski sluga pač bode imel v njem — najlepše stanovanje za Idrijo. Nepristransko sodečemu se vidi v tej stavbi vsakako nekoliko preveč luksusa, za kar se ne bi smel porabljevati denar iz cesarskih denarnic. — 2 uri od Idrije je pa vas Godovič, ki nam kaže kontrast (veliko nasprotje) idrijski šoli: godoviška šola je namreč bolje podobna hlevu nego šoli. Mala hišica s tremi oknici je tako ostudna, tako neznažna, tako majhna, da bi jo človek prej za svinjak, nego za šolo imel. 200 gld. nij vredna mala bajtica. Se ve, šola je za silo, in učitelj je le za silo, ima le 180 gld. plače (t. j. če ga kmetje tudi res plačajo) — a žalostno je gledati strašno revščino v tej vasi a v Ljubljani in v družem mestu dežele pa, v Idriji potrato pri novih šolskih poslopjih.

Domače stvari.

— (Iz ljubljanskih učiteljskih.) Na moški preparandiji je letos 80 kandidatov, na ženski pa 138 kandidatinj; v pripravljevalnici k moškemu učiteljski je 41 učencev.

— (Šolsko obiskovanje.) V kamniškem okraju je v minolem šolskem letu od 3926 za šolo ugodnih 2967 v šolo hodilo, v ljubljanskej okolici pa od 5223 za šolo sposobnih 3794 t. j. 75%. Po drugih okrajih so te razmere slabše, kajti po zadnjih izkazih je na Kranjskem samo 64% šolo obiskujočih otrok.

— (Štatiistične date o avstrijskem šolstvu l. 1875.) Vseh narodnih šol je bilo 15.166 (mej temi 235 meščanskih šol). Po številu razredov je bilo: z 1 razredom 7907, s 2 razredoma 3410, s 3 razredi 2287, s 4 razredi 676, s 5 razredi 385, s 6 razredi 184, s 7 razredi 82 šol. Po učnem jeziku 6854 nemških, 3820 čeških, 1141 poljskih, 1008 rusinskih, 482 slovenskih (ne več! Urd.) 222 srbsko-hrvatskih, 677 italijanskih, 13 latinskih, 13 romanskih, 4 magjarskih in 921 z mešanim učnim jezikom. (Mej temi 192 slovensko-nemških.) Vsega učiteljstva je bilo 31.196. Od leta 1871. se je učiteljstvo na pr. na Štajerskem naj bolj pomnožilo, na Kranjskem pa in v Bukovini najbolj skrčilo. Poprek imajo učitelji po Avstrijskem takele plače: Dolenje-Avstrijsko 717 gld., Gorenje-Avstrijsko 612, Salcburško 479 gld., Štajersko 468 gld., Koroško 452 gld., Kranjsko 368 gld., Trst z okolico 619 gld., Istrija 369 gld., Tirolsko 167 gld., Predarelsko 257 gld., Češko 290 gld., Moravsko 541 gld., Šlezija 465 gld., Galicija 270 gld., Bukovina 377 gld., Dalmacija 366 gld. Šolo obiskujočih otrok je bilo 2.134.683. Na 100 ugodnih pripada na Predarelskem 96, (to je najboljšo šolsko obiskovanje), v Bukovini 15, (to je najslabše na Avstrijskem). Na Štajerskem je bilo obiskujočih 71%, na Kranjskem 64%, na Koroškem 71%, na Goriškem 51% in v Istri 42%

(„Slov. učitelj“.)

— (Požar.) Iz Središča se nam piše: Včeraj 10. t. m. po polu dne pogoreli so v bližnjem Obrišu 4 hrami z gospodarskim poslopjem vred. Ogenj so zatrosili, kakor se sliši, plavničarji (flosarji), ki so v slami ležali, predno jih je gospodar v Ptuj odpeljal. Jeden pogorelec zavarovan je pri angleške banki. Gospodar pa, pri katerem se je vnelo, bil je do maja t. l. pri banki „Slaviji“ zavarovan. — (Trgatev) se bliža na slovenskem Štajerskem, lepi dnevi bodo zdatno zboljšali letošnji pridelek — piše se nam od Središča. V ljutomerskih goricah še ne bodo sedaj s trgatev pričeli, — čakali bodo do konca t. m., ako bo vreme kakor je sedaj. V Medjimurji pričnejo že 16.; tamkaj je mraz mnogo škodoval, — bode tedaj malo.

Razne vesti.

* (Ljubibratič) ki je, kakor znano, v Gradcu interniran, je avstrijskega cesarja prosil za oproščenje. On utemeljuje svojo prošnjo s tem, da so se tudi baši-bozuki iz Celovca izpustili.

* (O bolnem sultanu Muradu V.) pišejo zdravniki njegovi: Bolni Murad-kan je uže tri mesece mučen od lipomanije in strašljivih halucinacij. On misli, da ga netopirji in druge nečiste živali proganjajo. Večkrat je po več časa mutast, a naenkrat začne hudo poskakovati. Spanja nema nič, in nij ga sredstva,

ki bi mu ga dal. Instinkt sramežljivosti ga čedalje bolj zapušta; gleda kalno. Nekaj časa uže ne je in ne pije, in tudi zdravil neče, da je uže ves shujšan. Ne bo dolgo!

* (Nerabljivi glasbeni strojevi.) Kralj zemlje Dahomeh v zapadnji Afriki čul je od necega svojega podložnika, kateri se je od Senegala vrnil domov, mnogo pripovedovati o krasoti vojaških glaseb, ter je nazadnje odločil, da bo sam eno kupil. Poznal je necega trgovca v St. Louisu, ki ima z Evropo mnogo posla, ter je pri njem naročil glasbo. Oni se zares drage volje obrne na nekega trgovca glasbenih strojev v Parizu in naroči vse, kar je za godbo treba. Stroji pridejo, in kralj jih razdeli mej svoje doglavnike in velikane. Vesel naredi veliko svečanost in jim zapove, naj igrajo. Na njegovo besedo začne vsak trobiti ali udarjati, kakor je mislil, da bode najbolje godilo kralju. Kralj nekaj časa posluša in pomišlja, da je morebiti to lepo ker je iz Evrope. A počasi ga mine mir, ter reče trobačem in bobnarjem, da je to strahota in da naj odmah nehajo. Ali to še nij bilo vse. Razjarjen napiše trgovcu, da dobljene reči nijso za nič. On nestrokovnjak, boji se, ne bi li ga trgovec na Francoskem prevaril, ter mu takoj piše. Na to odgovori trgovec, da boljih strojev nema. Zdaj stoprav ubog posrednik pride v zadrego: kralj pravi, da strojevi nijso za rabo, trgovec, da na svetu boljih nij. V tej sili se domisli, pa piše kralju: „A ima li Vaše veličanstvo tudi glasbenike?“ Kralj mu na to ljuto odgovori: „Lepo mi vprašanje! Ko bi imel godce, bi vas ne vprašal za stroje. Pa ali vi olikanci nemate strojev, katerim nij treba umetnikov? Kjer so umetniki, strojev nij treba.“ Smešno, ali razumen človek bode i v tem odgovoru našel zrno pameti.

Umrli v Ljubljani

od 10. do 12. oktobra:

Marija Novak, osobenjica, stara 66 let, v dež. bolnišnici, za pljučnim vnetjem. — Karolina Polcell, zasobniško dete, stara 4 dni, v kolizejski ulici št. 8, za slabostjo. — Jože Bobek, brivec, star 56 let, v v krakovski ulici št. 22, na nagloma za seroznim mrtvodom. — Katarina Bek, delavca otrok, stara 2 leti, v deželno bolnišnico mroča prinesena. — France Palčič, delavec, star 54 let, v dež. bolnišnici za tuberkulozo.

Umrla.

12. oktobra:

svropca: Samek iz Celovca. — Cesar iz Karlova. — Bauthiler iz Celovca. Pri smrti: Domladič iz Ilirske Bistrice. — Svetec iz Litije. — Grof Ladeveze iz Gradca. — Purger iz Litije. Pri smrti: Moser iz Bejjaka. — Petruzi iz Dunaja. — Rister iz Trsta. — Nagaj iz Dunaja. — Golob iz Vrhnike. — Goruc iz Kranja. — Hank iz Litije. — Wengraf iz Dunaja. — Schmeidel iz Gradca. — Fritz iz Dunaja. Pri zamorel: Pintar iz Linca.

Dunajska borza 13. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	64 gld.	90 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68	—
1860 drž. posojilo	110	30
Akcije narodne banke	854	—
Kreditne akcije	151	40
London	123	20
Napol.	9	87 1/2
C. k. cekini	5	88
Srebro	102	85

Zobozdravnik

dr. Tanzer

iz Gradca,

ordinira vsak dan od 8. ure zjutraj do 5. ure zvečer v Ljubljani, hôtel Elefant, sobna številka 35 in 36 (II. nadstropje nad hišnimi vratmi. (318)

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v Londonu.

30 let uže je alj boleznim, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske stroškov; zdravi vse boleznim

v želodcu, na živcih, dalje prsni, in na jetrah; Hlezel naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebravljene, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlatožilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otežnost, diabet, trganje, shujšanje, bledično in prehlajenje; posebno se priporoča za dojence in je bolj, nego dojnico mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišči v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle-smart, Markize de Bréhan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Prešlo je uže sedem mesecev, odar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem valed prsnih in čutnicnih bolečinah, in sicer tako, da sem od dne do dne vidno ginil, in to zaprečilo je dolgo časa moje študije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalescière pričel sem jo rabiti in sagotivim Vas, da se čutim po mesečnem užitku Vše tečne in okusne Revalescière popo nem zdrav, tako, da brez najmanjega tresenja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam vsem bolnim to primerno pravi cenó in okusno hrano, kot najboljši pripomoček, ter ostanem Vaš udani

Gabriel Teschner.

služatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospod! Vsled neke boleznim na jetrah bilo je moje stanje hujšanja in bolečin sake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogla niti čitati niti pisati, tresle so se vse čutnice na celem životu, slabo prebravljene, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na razdraženi čutnici, katero me je sem ter tja preganjalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zljajšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalescière in sedaj, ko jo uživam tri mesece, zahvaljujem se bogu. Revalescière zasluži največje hvalo, pridobila mi je zopet zdravje in me stavila v stanje, da morem mojo društveno pozicijo zopet uživati. Dovolite gospod, zagotovjenja moje prisrčne hvaležnosti in popojnega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

Št. 65.715. Gospodni de Montlouis na neprebravljene, nespanji in hujšanji.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Vraždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici in tiščanji v prsih.

Revalescière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na oem, ko pri zdravilih.

V plehaših puščah po pol funta 1 gold. 50 kr. 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 3 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 30 gold., 24 funtov 36 gold. — Revalescière-Biscuiten v puščah in Revalescière-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gld. 50 kr., 24 tas 2 gld. 40 kr., 48 tas 3 gld. 50 kr., v prahu sa 120 tas 10 gld. Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 3, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja danajska hiša na vse kraje po poštnih kasknicah ali povsotjih. V Ljubljani Ed. Fahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodamu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinovičju, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschnu, v Zadru pri Androvičju. (41)

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštnem povzetji naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovensk roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na Žerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Krsnik. Cena 60 kr.

Dorško olje

iz sale kitovih jeter,

iz Borgena na Norveškem;

rumeno 1 steklenica 60 kr.; nepremočljivo brez okusa in duha 1 steklenica 80 kr.;

sé železnim jodirom 1 steklenica 1 gold.

Da se ponarejevanju izogne vtisneno bode moje ime na vsakej steklenici.

(53—25)

Gabriel Piccoli,

lekar, na dunajskej cesti v Ljubljani.